

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/241/2018
Identifikačné číslo spisu:	7616216014
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7616216014.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu S. M., nar. XX.XX.XXXX, trvalým pobytom XXX XX Š. Č.. XXX, zastúpeného Advokátska kancelária - Ján Buroci, s. r. o., so sídlom Za Šestnástkou 17, 052 01 Spišská Nová Ves, IČO: 50 663 160, proti žalovaným 1/ CASSOVIA REALITAS Košice s. r. o., so sídlom Tolstého 158/3, 040 01 Košice - Sever, IČO 36 762 385, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Tomáš Tomčovčík, s. r. o., so sídlom Nerudova 14, 040 01 Košice, IČO: 50 001 949, 2/ Profesionálnej dražobnej spoločnosti, s. r. o., so sídlom Masarykova 21, 040 01 Košice, IČO 36 583 936, 3/ F. W., nar. XX.XX.XXXX, trvalým pobytom XXX XX Š. Č.. XXX, zastúpenému advokátom JUDr. Františkom Pitoňákom, so sídlom Štefánikovo nám. 5, 052 01 Spišská Nová Ves a 4/ Y. M., nar. XX.XX.XXXX, trvalým pobytom E. XXX/XX, XXX XX X. A.Á. Q., zastúpenej Advokátska kancelária - Ján Buroci, s. r. o., so sídlom Za Šestnástkou 17, 052 01 Spišská Nová Ves, IČO: 50 663 160, o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 9C/270/2016, o dovolaní žalobcu a žalovanej 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 10. júla 2018 sp. zn. 5Co/475/2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 10. júla 2018 sp. zn. 5Co/475/2017 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a v tomto rozsahu vec Krajskému súdu v Košiciach v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 20. júna 2017 č. k. 9C/270/2016-119 žalobu zamietol (I. výrok) a rozhodol, že žalovaný v 1. rade má nárok voči žalobcovi na náhradu trov konania v plnom rozsahu (II. výrok), žalovaný v 3. rade má nárok voči žalobcovi na náhradu trov konania v plnom rozsahu (III. výrok) a žalobca a žalovaný v 2. a 4. rade nemajú nárok na náhradu trov konania (IV. výrok).

1.1. Súd prvej inštancie právne odôvodnil svoje rozhodnutie poukazom na §§ 100 a 101 Občianskeho zákonníka, § 137 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), §§ 11 ods. 4, 5, 20 ods. 2, 21 ods. 2, ods. 4 zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách (ďalej zákon o dobrovoľných dražbách). Uviedol, že ide o žalobu o určenie právnej skutočnosti, ktorú zákon pripúšťa iba za predpokladu, že tak

vyplýva z právneho predpisu. Takouto žalobou je aj žaloba v zmysle § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, preto ju okresný súd pokladal za prípustnú bez potreby preukázania naliehavého právneho záujmu zo strany žalobcu. Súd prvej inštancie odôvodnil rozsudok vecne tým, že o neplatnosti dražby môže rozhodnúť len v prípade, ak dražba nebola uskutočnená v súlade so zákonom o dobrovoľných dražbách. Podmienkou takéhoto rozhodnutia je aj dôkaz, že boli, teda nie len mohli byť, dotknuté práva osoby, ktorá podala žalobu. Medzi porušením ustanovení uvedeného zákona a vznikom ujmy na právach žalujúcej osoby musí existovať príčinná súvislosť; povinnosť tvrdenia a dôkazné bremeno je na žalobcovi. K žalobcom uplatnenej námietke premĺčania pohľadávky zabezpečenej záložným právom, ako aj premĺčania výkonu záložného práva okresný súd uviedol, že u zabezpečenej pohľadávky premĺčacia doba začala plynúť dňom nasledujúcim po vyhlásení splatnosti dlhu pôvodným veriteľom, t. j. dňa 25. mája 2010. Námietka premĺčania pohľadávky bola uplatnená žalobcom ako právnym nástupcom pôvodného záložcu, pričom dlžníkom bola osoba odlišná od žalobcu aj od jeho právneho predchodcu, t. j. pôvodného záložcu. Ak sú záložca a dlžník rozdielne osoby, námietku premĺčania pohľadávky môže účinne vzniesť iba dlžník, nie záložca. Námietku premĺčania výkonu záložného práva môže vzniesť len záložca, nie dlžník zabezpečenej pohľadávky; súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 250/2011. V predmetnej veci teda žalobca ako záložca nie je osobou oprávnenou vzniesť námietku premĺčania zabezpečenej pohľadávky, preto okresný súd na túto námietku neprihliadal. Okresný súd tiež skonštatoval, že nejde o spotrebiteľský spor. Poukázal na § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka, kedy sa záložný veriteľ môže domáhať uspokojenia zo zálohu, aj keď je zabezpečená pohľadávka premĺčaná, čo znamená, že záložné právo nezaniká premĺčaním pohľadávky.

1.2. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v konaní nepreukázané nezverejnenie oznámenia o dražbe na úradnej tabuli obce nemalo za následok ujmu na právach žalobcu, pretože informácia o vykonaní dražby bola zverejnená na draženej nehnuteľnosti aj v regionálnych novinách. O vykonaní dražby bola informovaná dostatočne široká verejnosť, ktorá by mala záujem dražby sa zúčastniť.

1.3. Uznesením súdu prvej inštancie č. k. 2C/247/2016-20, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 15. februára 2017, bolo uložené navrhovateľovi dražby zdržať sa výkonu záložného práva zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. Z 12451-07 zo dňa 06. júna 2007. Okresný súd uviedol, že o zrušení neodkladného opatrenia nerozhodol, pretože na jeho zrušenie neboli dané dôvody. Neodkladné opatrenie bolo nariadené ako konečné rozhodnutie, ktorým možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov strán sporu. Nešlo o neodkladné opatrenie v zmysle § 336 ods. 1 CSP, v ktorom by bola uložená povinnosť žalobcovi podať žalobu vo veci samej. V neodkladnom opatrení súd však poučil strany sporu podľa § 337 ods. 1 CSP o tom, že zrušenie neodkladného opatrenia by prichádzalo do úvahy len v prípade žaloby podanej zo strany navrhovateľa dražby, ktorej by bolo vyhovené. V danej veci o takúto žalobu nešlo.

1.4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa úspešnosti v spore. Žalovaní boli v konaní úspešní, a teda im vznikol nárok na náhradu trov konania. Okresný súd v konaní nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by náhrada trov konania žalovaným nemala byť priznaná, preto priznal žalovaným v 1. a 3. rade vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalovaní v 2. a 4. rade v konaní boli úspešní, trovy konania im nevznikli, preto im okresný súd náhradu trov konania nepriznal. O výške trov konania priznaných žalovaným v 1. a 4. rade bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 10. júla 2018 sp. zn. 5Co/475/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok), potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie (druhý výrok) a rozhodol, že stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva (tretí výrok).

2.1. V dôvodovej časti rozsudku odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku rozviedol, prečo žalobu zamietol a prečo bolo nariadené neodkladné opatrenie (ďalej len „NO“) uznesením sp. zn. 2C/247/2016 zo dňa 21. júla 2017 o povinnosti dražobníka zdržať sa výkonu záložného práva. V konaní neboli porušené právne predpisy, z dokladov predložených žalovaným je zrejmé, že v nich označil oboch podielových spoluvlastníkov dražených nehnuteľností. Malou chybičkou bolo, že došlo k zverejneniu o dražbe v Obchodnom vestníku na internete aj v regionálnych novinách, predmet dražby bol označený v súlade so zákonom, ale nebolo preukázané zverejnenie oznámenia o dražbe na úradnej tabuli obce. To ale neznamená neplatnosť dražby. Nedošlo k ujme na právach

žalobcu, keďže informácia o vykonaní dražby bola zverejnená na draženej nehnuteľnosti aj v regionálnych novinách. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu žalobu správne a zákonne zamietol. Nebolo preukázané, že by zmluva o zriadení záložného práva bola neplatná ako tvrdil žalobca, lebo v riešenom spore záložný dlžník ako spotrebiteľ a záložca boli dve rozdielne osoby. Predchodkyňa žalobcu a žalovanej 4/ uzatvorila s predchodcom žalovaného 1/ ako záložným veriteľom zmluvu o zriadení záložného práva, platnosť ktorej nebola namietaná a ani preukázaná, resp. nikto to netvrdil. Žalobca ako nástupca pôvodného záložcu pri nadobudnutí predmetných nehnuteľností vedel o existencii záložného práva.

2.2. Odvolací súd tiež uviedol, že žaloba bola podaná spoločne proti všetkým nerozlučným spoločníkom a námietka ohľadne aktívnej a pasívnej legitímácie je neopodstatnená. Pre rozlíšenie, či ide o procesné spoločenstvo samostatné alebo o procesné spoločenstvo nerozlučné, je určujúca povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva. V konaní o určení neplatnosti dobrovoľnej dražby vyplýva nerozlučnosť spoločenstva účastníkov konania z právnej povahy dobrovoľnej dražby, z predpokladov určenia jej neplatnosti súdom, z dôsledkov, ktoré z určení neplatnosti dražby vyplývajú pre právne vzťahy týchto osôb a aj z toho, že účinok rozhodnutia o žalobe sa musí vzťahovať na všetkých, ktorých práv a povinností sa výsledok dražby týka. Preto aj označený navrhovateľ (žalobca) bol účastníkom dražby, lebo dražbou je verejné konanie, ktorého účelom je prechod vlastníckeho práva alebo iného práva k predmetu dražby konanej na základe návrhu navrhovateľa (účastníkom dražby je osoba prítomná na dražbe, ktorá sa dostavila s cieľom urobiť podania a spĺňa podmienky podľa § 5 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách, pričom dražobníkom je osoba, ktorá organizuje dražbu a spĺňa podmienky ustanovené týmto a osobitným zákonom a vzniklo jej oprávnenie na prevádzkovanie príslušnej živnosti (§ 6 ods. 1 veta prvá cit. zák.). Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 CSP.

2.3. O trovách konania rozhodol podľa § 396 CSP. Uviedol, že neúspešnému žalobcovi trovy konania nepatria a odvolací súd ani jednej zo strán nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Úspešným žalovaným síce trovy vznikli, ale v odvolacom konaní neboli vynaložené účelne.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca aj žalovaná 4/ (ďalej aj „dovolateľ, resp. dovolatelia“) dovolanie, v ktorom žiadali, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu v časti, v ktorej potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Prípustnosť dovolania dovolatelia odôvodnili poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) event. b) CSP.

3.2. Dovolatelia uviedli, že dôvodom potvrdenia rozsudku okresného súdu o určení neplatnosti dobrovoľnej dražby bolo konštatovanie odvolacieho súdu, že nedodržanie povinnosti oznámenia o dražbe na úradnej tabuli obce je len „malou chybičkou“. Podľa dovolateľov však nedošlo k splneniu oznamovacej povinnosti podľa § 11 ods. 4 zákona o dobrovoľných dražbách, pričom porušenie ustanovení tohto zákona malo za následok neplatnosť dražby. Dovolatelia poukázali na stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že nie každé porušenie povinnosti automaticky znamená neplatnosť dražby, avšak boli názoru, že porušenie oznamovacej povinnosti nie je iba zanedbateľnou a formálnou chybou. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia neuviedol presvedčivé argumenty a jasné dôvody, prečo takéto porušenie nemalo dopad na práva dovolateľov. Svoju argumentáciu podporili poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 04. novembra 2015 sp. zn. 7Cdo/481/2014. Uviedli, že odvolací súd aplikoval generálnu klauzulu z vyššie citovaného rozhodnutia bez porovnania veci po skutkovej stránke. V prejednávanej veci nebolo namietané nedoručenie oznámenia o dobrovoľnej dražbe, ale nedodržanie oznamovacej povinnosti. Odvolací súd sa tak neriadil uvedeným rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nakoľko nesplnenie povinností podľa § 11 ods. 4 zákona o dobrovoľných dražbách je ďaleko závažnejším porušením, čomu malo korešpondovať určenie neplatnosti dražby. Veľmi strohé odôvodnenie odvolacieho súdu v tejto časti znamená, že sa riadne nevysporiadal s podstatnými námietkami dovolateľov a porušil ich právo na spravodlivý proces.

4. Žalovaný 3/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, dovolanie považuje za nedôvodné, a preto navrhuje jeho zamietnutie a priznanie trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorých bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

6. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. Vychádzajúc z obsahu podaného dovolania (§ 124 CSP) možno ustáliť, že právnou otázkou, ktorou bola podľa žalobcu založená prípustnosť ním podaného dovolania bolo posúdenie, či porušenie povinnosti dražobníka zverejniť najmenej 15 dní vopred oznámenie o dražbe, ak je jej predmetom byt, dom, iná nehnuteľnosť, podnik alebo jeho časť, na úradnej tabuli obce, na území ktorej sa predmet dražby nachádza, je takým porušením zákona o dražbách, v prípade ktorého môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby.

8. Dovolateľ tvrdil, že sa odvolací súd pri riešení uvedenej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorý v rozsudku zo dňa 04. novembra 2015 sp. zn. 7Cdo/481/2014 pri posudzovaní otázky, či nedoručenie oznámenia o dražbe správcovi dane z nehnuteľností (t. j. tretej osobe, pozn. odvolacieho súdu) zakladá vo vzťahu k žalobcom (vlastníkom predmetu dražby) neplatnosť dražby vyslovil, že dostatočným dôvodom na určenie neplatnosti dražby nie je akékoľvek porušenie zákona o dobrovoľných dražbách, ale relevantným je len také jeho porušenie, ktorým je osoba dotknutá na svojich právach. V prejednávanej spore dovolací súd takýto odklon súdu prvej inštancie nezistil. Po prvé, predmetom konania nebolo skúmanie dopadu porušenia povinnosti uloženej dražobníkovi voči správcovi dane z nehnuteľností na neplatnosť dražby. Po druhé, odvolací súd práve vychádzajúc z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky skúmal, či je porušenie povinnosti dražobníka zverejniť oznámenie o dražbe na úradnej tabuli obce, na území ktorej sa predmet dražby nachádza, porušením zákona zakladajúcim neplatnosť dražby.

9. Podľa § 11 ods. 4 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách účinného ku dňu 26.07.2016 (dátum konania dobrovoľnej dražby) ak je predmetom dražby byt, dom, iná nehnuteľnosť, podnik alebo jeho časť, dražobník je povinný najmenej 15 dní pred konaním dražby zverejniť oznámenie o dražbe alebo oznámenie o opakovanej dražbe na úradnej tabuli obce alebo na elektronickej úradnej tabuli v časti určenej pre obec, na ktorej území sa predmet dražby nachádza. V rovnakej lehote zverejní oznámenie o dražbe aj v periodickej tlači s pôsobnosťou minimálne pre obec, na ktorej území sa predmet dražby nachádza, základné údaje o čase, mieste, predmete a najnižšom podaní dražby alebo opakovanej dražby. Obec je povinná bezodkladne a bezodplatne takéto oznámenie zverejniť.

10. Podľa § 21 ods. 2 veta prvá zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách účinného ku dňu 26.07.2016 v prípade, ak sa spochybňuje platnosť záložnej zmluvy alebo boli porušené ustanovenia tohto zákona, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby.

11. Jednou z podmienok úspešného vykonania dobrovoľnej dražby je dostatočné informovanie o jej uskutočnení. Povinnosť zverejniť konanie dražby na úradnej tabuli obce, na ktorej území sa dražená nehnuteľnosť nachádza, je daná v § 11 ods. 4 zákona o dobrovoľných dražbách od počiatku účinnosti (01.01.2003) tejto právnej úpravy (porovnaj pôvodné znenie zákona: „Uverejnenie spôsobom v mieste obvyklým je pri dražbách nehnuteľností vždy aj uverejnenie na úradnej tabuli obce, na ktorej území sa nehnuteľnosť nachádza“). K zásadnej novelizácii tohto ustanovenia na jeho takmer dnešnú podobu (s výnimkou textu alebo na elektronickej úradnej tabuli) došlo zákonom č. 568/2007 Z. z., účinným od 01.01.2008. Ako vyplýva z dôvodovej správy k tejto právnej norme, navrhované ustanovenie predstavuje snahu o posilnenie prvkov publicity a zvýšenie transparentnosti dražieb. Dovolací súd zdôrazňuje, že dobrovoľná dražba nemusí slúžiť len na uspokojenie záložného veriteľa z predmetu

zálohu, ale môže umožniť aj vlastníkovi predat' predmet dražby rýchlo a efektívne za čo najvýhodnejšiu cenu. Preto je dôležité zabezpečiť na dražbe čo najväčší počet účastníkov dražby (potencionálnych kupujúcich), a tým zabezpečiť čo najvyššiu cenu vydraženia. Dosiahnutie tohto cieľa predpokladá dostatočné zverejnenie dražby, preto zákonodarca v § 11 ods. 4 postupne rozširoval taxatívny výpočet spôsobov zverejnenia dražby bytu resp. domu. Zverejnenie oznámenia o dražbe na úradnej tabuli obce, na ktorej území sa predmet dražby nachádza, zvyšuje informovanosť jej obyvateľov aj návštevníkov o existencii bytu, resp. domu, ku ktorému je možné nadobudnúť vlastníctvo v dražbe a o podmienkach dražby, čo má vplyv na ich prípadné rozhodnutie uchádzať sa riadne a včas o vydraženie nehnuteľnosti. Dovolací súd preto dospel k záveru, že porušenie povinnosti dražobníka zverejniť najmenej 15 dní vopred oznámenie o dražbe, ak je jej predmetom byt, dom, iná nehnuteľnosť, podnik alebo jeho časť, na úradnej tabuli obce, na území ktorej sa predmet dražby nachádza, je takým porušením zákona o dražbách, v prípade ktorého môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Žalobca ako jeden z pôvodných podielových spoluvlastníkov predmetu dražby takouto osobou je, pretože nezverejnenie oznámenia o dražbe na úradnej tabuli obce znižuje možnosť reálneho dosiahnutia vyššie uvedeného účelu dražby.

12. Z uvedeného vyplýva, že dovolanie z dôvodu uvedeného v § 421 ods. 1 písm. b) CSP je prípustné aj dôvodné, dovolací súd preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec odvolaciemu súdu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

13. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok